

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/6. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanjju popust. Za odgovor se priloži znamko.

V boj! V naše vrsti!

Odkar so klerikalci zavladali v naši lepi deželi so se politične razmere zelo izpremenile. Kar je bilo koristolovcev in neznačajnežev so zbežali v S. L. S., bojzljivi pa so se potegnili v privatno življenje kakor polž če se mu približa hiša.

Klerikalci so pravzaprav našli slabega nasprotnika in v relativno kratki dobi so zavladali. Zmotili pa so se v upanju, da bodo kar čez noč stali v njihovih vrstah prav vsi Slovenci. Bridko so se zmotili, kajti med naprednjaki se je že začelo novo življenje od spodaj navzgor medtem ko so padali zgoraj in postali zbegani zastopniki naprednih misli.

Dane sicer divja v naprednih vrstah hud boj, vendar pa ta boj ni znamenje slabosti in propada, marveč najboljši dokaz krepkosti in mladega življenja, ki se hoče tudi v političnem oziru postaviti na lastne noge. Medtem ko so zginevali iz narodno-naprednih vrst s političnega pozorišča starini, rasla je bujno sila in moč mladine. Iz vseh naprednih korporacij veje svež in čil duh, mladostno navdušenje poživlja v njih nositelje pravih naprednih idej.

Slovenski Sokol ponosito raste vidoma. Je to najlepša napredna organizacija. Značilno pa je, da so danes v sokolskih vrstah večinoma pripadniki nižjih slojev, delavcev, kmetov, obrtnikov itd. Izginila je takozvana frakarija in v našem sokolstvu je danes idealiziran odkritosrčen demokratizem. Tako kot Sokola, kajči tudi ostale napredne korporacije večinoma naprednjaki, tako pevska društva, izobraževalna društva, stanovske zveze.

Povsod in vsikdar se vidi stremljenje po emancipaciji, osamosvojitvi nižjih v boju proti višjim. Na celi črti boj demokratsko misleče, socialno čuteče in po napredku hrepeneče drzne mladine proti okostenelemu absolutizmu in neliberalnemu tlačanstvu. Takozvana inteligenca, peščica naj-konservativnejših borilcev za buržoazijo je dolgo politično strahovala vso napredno javnost. Ne oziraje se na tok časa, ne da bi računala z mladostjo je hotela večno v brezdelju vladati in živeti od tradicij smatrajoč samega sebe za bogove.

Veliko političnih prask je že bilo v naprednih vrstah, a še v vseh je podlegla mladina. A če divja med nami divji boj je to-le znamenje, da nismo več pri malenkostnih spopadkih, marveč, da se bije med staro in mlado strujo boj za smrt in življenje. Navidez igrajo v tem boju osebe veliko ulogo, v resnici pa je to čisto stvarjen boj za principe, ki jih zastopajo mladi in stari. Siti smo mladi jokavega polovičarstva v vsem javnem življenju.

Kaj nam koristi, če pravi program narodno-napredne stranke v prvi točki, da hoče stranka „politično organizovati slovenski narod na temelju

nacionalizma in svobodomiselnosti“ — če pa posamezni njeni voditelji naroda, ljudstva nočejo poznati drugače kakor pri volitvah, če jim je demokratizem tuj pojem, svobodomiselnost pa poznajo le za svoje osebe?

Večina reprezentantov narodno-napredne stranke je delala v vseh teh temeljnih točkah proti programu in ga je bržčas sprejela — le za to, da vrže narodu pesek v oči. Kako naj taki ljudje pribore narodu svobodno nacionalno življenje, če sami ubijajo vsak najmanjši pojav svobodnega mišljenja pri posameznih Slovencih? Kako naj stranka dviga našega naroda kulturno blagostanje na podlagi povzdige duševne izobrazbe, če se večina voditeljev sploh za nobeno delo ne zanima, druge pa pri delu ovira?

Očividno so stari voditelji stranke, ki so se dosedaj ljudstvu po navadi tudi sami usillili, reprezentanti zastarelega sistema, nositelji okostenelih, konservativnih idej. Vsled tega velja boj v prvi vrsti njim. Z njimi se šele odvali od junaškega srca mlade napredne generacije kamen, ki je ležal na njem tako dolgo. Napredna misel potrebuje mladih borilcev, napredna stranka zahteva pomlajenja, ljudstvo, narod mora priti do spoštovanja, do veljave in do besede. Delo v stranki je treba deliti, pravice in dolžnosti na pristaše porazdeliti. Prenehati mora mnenje, da samo eden vse ve in vse zna. Končati se mora preziranje in zaničevanje nižjih po višjih. Socialna pravičnost na podlagi enakopravnosti ne sme stati samo na papirnatem programu.

Nastopajo novi časi. Burni so in še burnejši bodo. Bratje! Ne bojte se jih! Kdor ima veselje do dela, kdor si želi napredek in komur je mar bodočnost narodno-napredne stranke, v naše vrste, da se junaško vržemo v boj in ne odnehamo preje kot zmagovalci!

Goriški deželni zbor.

Klerikalna strahovlada — mandat posl. Gaberščeka razveljavljen.

V prvi seji je laški furlanski poslanec Bugatto interpeliral dež. glavarja, naj se razdeli med poslance poslovni red, ki je v veljavi, ne pa oni, ki ni več veljaven, da se bodo poslanci vedeli ravnati. Ko se namreč poslanci sklicujejo na poslovni red, odgovarja dež. glavar, da ta ali ona določba ni več v veljavi. Kaj takega se ne godi niti v turškem parlamentu. Vendar je dež. glavar samo pomigal z ramami in se mu ni zdelo niti potrebno odgovoriti na dotično interpelacijo.

Pri predlogu za povisek prispevka trgovski šoli v Gorici, se je oglašil k besedi posl. Gaberšček, ki je povedal, da je že tačasna stalna podpora 12.000 na leto ne-

zakonita, ker je 1. 1907 dež. zbor sklenil samo 6000 K podpore in to s pogojem, da bo šola odgovarjala tudi potrebam slovenskega prebivalstva. Dalo se je pa kar 12.000 K, a ustanovila se je samolaška trgovska šola, no, sedaj se hoče ta nezakoniti prispevek še povišati.

Potem ko je ostro grajal tako postopanje, je dež. odbor predlagal, naj se preide o tej prošnji na dnevni red. Deželni glavar pa se je kratkotalo ni zmenil za Gaberščekovo utemeljevanje in še med tem, ko je Gaberšček govoril, je dal predlog na glasovanje in povisek je bil sprejet od večine. (Laški liberalci in slovenski klerikalci).

Za tem so se pretresovali volilni listi petorice narodno-naprednih poslancev. Glede treh poslancev iz veleposestva je predlagal dr. Gregorčič, naj se odstopijo verifikacijskemu odseku, kar je bilo sprejeto kljub protestu od strani manjšine.

Pri volitvi iz kmečkih občin na Krasu je rekel dr. Gregorčič, da izvoljeni dr. Gregorin ni vreden, da sedi v zbornici, ker da je v „Edinosti“ smešil in kritiziral delovanje dež. zbora. Izposloval je pri Italijanih, da so se tudi dotični spisi oddali verifikacijskemu odseku, dasi je laški poslanec manjšine dr. Bugatto dokazoval, da je to nezakonito, ker da dež. zbor nima pravice soditi o tem, je-li kdo vreden sedeti v zbornici ali ne, ker o tem imajo soditi le volilci.

Končno je prišla na vrsto izvolitev posl. Gaberščeka. Poročevalec dež. zbora ni navedel nikake nezakonitosti, a dr. Gregorčič je vstal in prav ostudno nastopil proti Gaberščeku, ter zahteval, da se naravnost ne odobri, dasi je bila volitev pravilna. Navajal je politično in socialno vedenje Gaberščekovo in klical Lahe na pomoč, češ, saj tudi oni Gaberščeka poznajo, kakšen nasprotnik jim je... Tudi proti temu predlogu je nastopil posl. Bugatto ponavljaje razloge, ki jih je navedel glede izvolitve dr. Gregorina. Predlog Gregorčiča pa je bil sprejet z glasovi liberalnih Italijanov in Gregorčičeve stranke.

Posl. Bugatto je na tako očitno zakonolomstvo pozval navzočega vladnega zastopnika naj vestno in natančno poroča centralni vladi o vseh nezakonitostih, na kar je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 10. uri zjutraj. Pri seji se je v mestnih lokalih povsod živahno razpravljalo o nečuvnih nasiljih Gregorčičevih in njegove stranke, ki je klicala na pomoč celo najstrupenejše naše sovražnike proti poslancu Gaberščeku. To so razmere, ki niti v Perziji niso mogoče. Prava sramota je za Gregorčiča in njegovo stranko, ki je padla v svojem besnem in krvoločnem strankarskem sovraštvu na nivo političnih razbojnikov.

Postopanje klerikalne stranke je končno menda vendarle odprlo oči tudi onim

naprednim Goričanom, ki še vedno sanjarijo, da bo možno kedaj skupno narodno delo s takim človekom kot je Gregorčič. To se utopi, ki se nikoli ne uresniči, ker jih ta mož enostavno izključuje. Narodno napredna stranka naj se decentralizira in če treba reformira, da bo kos tudi takemu boju, ki ga ji vsiljuje Gregorčič. Konsolidacija je potrebna, zato na delo vztrajno in neustrašno — sicer bo prepozno!

Iz slovenskih krajev.

Vesti iz Krmina na Goriškem. Cesar je povodom 80letnice povzdignil Krmin v mesto. Dotično poročilo je prejelo občinsko starešinstvo že 18. avgusta, a do danes še ni ničesar znano natančnejšega. — Slovenska šola družbe sv. Cirila in Metoda je bila letos prenovljena in je dobila napis: Narodna šola. Kakor čujemo, je letos še več otrok vpisanih kakor lani. Ako bodo vsi Slovenci v Krminu storili svojo narodno dolžnost, bode šola prav lepo napredovala. In tako bo prav. — Letošnja vinska letina bode tu in v okolici še dovolj dobra. Vinske trgovce opozarjamo že danes, da pridejo sem po vino pravočasno, ker ob splošni slabi vinski letini je tu že vinska kupčija zelo živahna. Za vsakovrstne informacije naj se blagovoli obrniti vsakdo na Ivana Kalčiča, gostilničarja v hotelu Meridionale, pri kolodvoru v Krminu, kateri bode radevolje vsakemu na uslugo. Tem potom opozarjamo tudi drugo občinstvo, ki potuje skozi Krmin, da se poslužuje gostilne tega vrlega Slovence, kjer bode postrežen vsakdo izvrstno in solidno. Slovenci, podpirajte domače podjetnike!

Splošni pregled.

Franc-Jožefov trg v Berlinu.

Berlinski magistrat je sklenil, da se imenuje trg pred opernim domom Franc-Jožefov trg. To je revanž berlinskega magistrata, ker je tudi Dunaj dobil za časa zadnjega bivanja nemškega cesarja na Dunaju — Cesarja Vilhelma ulico.

Princ Tzai-hszin v Ameriki.

V San Francisku so nameravali Kitajci atentat na kitajskega princa, ko se je vkrca v ladjo. Napadalcu so bili prijeti, predno se jim je napad posrečil.

Španija in Portugalska.

Španski ministrski predsednik Caneleja s se je izjavil, da bo Španija priznala portugalsko republiko, kakor hitro se razmere ustanove. Zato se ne pomnože niti čete na meji, niti se ne ukrene nikakih korakov, s katerimi bi se odločno pokazalo stališče Španije drugače, nego se v enakih

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[120]

„Prijatelj! . . . prijatelj! . . .“ je jecjal Sanzio, pijan od veselja.

Iztegnil je roke proti vozu . . . In pokazala se je Rosita, še vedno vsa bela, toda živa, vredna oboževanja v svoji zmedenosti, oči še nekako plahe, kakor da bi dvomila, ali sanja, ali gleda resničnost . . .

„Rosita,“ ji je rekel Rafael v nepopisni ganjenosti, „tu je gospod vitez de Ragastens in tu je Machiavelli — dva draga prijatelja, o katerih sem ti pravkar pripovedoval . . . in katerih vdanost in požrtvovalnost te mi je otela . . .“

„Bodita blagoslovljena, vidva, ki me vračata mojemu Rafaelu,“ je dejala ona s smehljajem polnim neskončne milobe, ter jima pomolila roke. „Vidva sta me storila srečno, nikdar vaju ne pozabim, brata moja . . .“

„Brata!“ je vzkliknil Rafael. „Ah, pravo besedo si našla, sladka moja Rosita! . . .“

„Če je tako,“ je dejal Ragastens važno, „potem prosim za poljub, do katerega mi daje ta dragoceni naslov pravico! . . .“

Rosita mu je ponudila lici. Ragastens jo je poljubil, trudeč se zama, da bi prikril svojo ginjenost.

„Bodite srečni, sestrice!“ je dejal nežno.

Nato je prišla vrsta na Machiavellija.

In to je bila med temi ljudmi, zbranimi pod krasnim zvezdnim nebom, v noči, ki so jo trave gorskih planot napajale z balzamskimi vonjavami, ena tistih nepozabnih minut

popolne sreče, ki jih je, žal, tako malo v človeškem življenju!

Ko sta se Rosita in Rafael vrnila v voz, sta vzkliknili oba hkratu: **Maga je bila izginila!**

„Ah!“ je zamrmral Sanzio, „njen sklep je bil neomajen. Niti Rositine solze je niso mogle zadržati . . . Že v Rimu sva jo zama prosila, da bi šla z nama . . . Uboga mati Rosa! . . .“

Rosita je tiho jokala.

„Naprej!“ je dejal Machiavelli. „Treba je nadaljevati pot! . . .“

„Dajmo!“ je odgovoril Sanzio in vzdihnil.

Voz se je premaknil iznova. In zdaj je Maga stopila izza grmovja, kamor se je bila skrila. Njene oči se niso mogle odtrgati od izginjajočega voza. In dve debeli solzi sta se potočili iz teh oči . . .

Naposled se je obrnila ter se naglih korakov napotila proti Tivoli . . . In zdaj se ji pogled ni več svetil od nežne ganjenosti, nego je vzplameneval v žaru srdite, neukrotljive volje . . .

Ob zori je dospel voz po ogromnem ovinku na Florentinsko cesto. In zdaj je Ragastens namignil Machiavelliju, naj ustavi.

„Prijatelj,“ je dejal, „tudi mi se bomo ločili. Cesta je prosta . . . Nadaljujte svojo pot naravnost proti Florenci; jaz pa imam še nekaj opravila v tej deželi . . .“

„Ločimo da se naj!“ sta vzkliknili Machiavelli in Rafael hkratu.

In pričela sta odgovarjati viteza. Toda njiju prošnje in dokazovanja, in celo nežno prigovarjanje Rosite — vse je bilo zama spricho Ragastensove odločnosti.

Sanzio in Machiavelli sta se le težko vdala. In poslo vila sta se z burno ganjenostjo. Stoinstokrat so si ponovili obljube zvestobe, In docela sta se vdala šele takrat, ko je Ragastens prisegel, da pride v Florenco, kakor hitro bo mogoče.

Machiavellijev bič je počil, in voz se je spustil dalje. Rosita in Rafael, ki sta se sklanjala izza zavese, sta še mahajale pozdravljala viteza, ki je stal sredi ceste . . . Nato je nenadoma sledil ovinek. Ragastens je bil v hipu sam.

Zdaj se je obrnil k Spadacappi.

„Spadacappa,“ je dejal, „nočem te varati. Opozarjam te, da utegne biti pohod, na katerega se odpravljam, bogat raznovrstnih križev in batin . . .“

Z vami, gospod vitez, se ne bojim ničesar . . . A potemtakem se hočete bojevati? . . .“

„Da, Spadacappa. Ali ti je povšeči? . . .“

„Je mi, gospod. Samo če mi dovolite vprašanje . . .“

„Dovoljujem ti ga . . .“

„Dobro torej . . . Doslej ste se samo ruvali z najrazličnejšimi ljudmi, z beriči, z mogotci kakršen je Cezar, in celo s papežem samim! . . . S kom pa se hočete sedaj boriti?“

„S celo Armado!“ je skromno odgovoril Ragastens.

XXXVIII.

Hladnica pri oknu.

Nekaj dni je Ragastens z nestalno dušo blodil po gorju, ves neodločen, omahujoč od ene misli do druge, zdaj z namenom, da se vrne v Francijo, zdaj hoteč bežati v Florenco.

Toda najsi so bili okreti njegove postopaške poti še tako brez smeri — usoda je hotela, da se je čimdalje bolj bližal mestu Monteforte.

(Dalje.)

slučajih kaže napram drugim državam. Španija bo torej hote ali nehoti molče pritrčila izpremembam na Portugalskem. V Kataloniji so novo republiko navdušeno pozdravili.

Turčija proti Helenom.

Grški poslanik v Carigradu Griparis je dobil zaradi preganjanja Grkov iz Carigrada povelje, da zapusti svoje mesto in se vrne v Atene. Poslanik se vrne v Carigrad šele tedaj, ko Turčija preneha preganjati Grke iz svojih mest.

Grof Tizsa minister notranjih zadev.

Grof Tizsa postane ogrski minister notranjih zadev.

Medvedova smrt.

Ponosno je kraljeval Medved v svojem gozdnem kraljestvu. Sam je bil vzrastel v svoji mladi sili, kakor mu jo je bila dala njegova mati. Obvladal je vse lesove svoje domovine, sprehal se je od kraja do kraja in vsa zverina je imela pred njim globoko spoštovanje. Povsod so slavili njegovo silo in junaštvo. Pač so iz daljave nanj mislili lovci, toda blizu se mu niso upali. Tako so se ga bali, da je hodil brez skrbi preko mej svojega kraljestva na lov in na zabavo. Tako velika je bila njegova sila, da ni vedel, kam z njo.

V lastnih gozdih je lomil stara drevesa in pripogibal mlade hraste, da so rastle po njegovi volji. Tuintam se je poprijel skal in jih premetaval v svoji mladi navdušenosti. V takih časih, ko se je razjezil, se je lotil celo zverine in ni bilo priti v njegovo bližino. Oddaleč se je slišal njegov brešček glas kadar mu ni bilo kaj po volji. Šel je in je razkopaval zemljo okrog svojih brlogov, da bi pokazal, da je on edini gospodar na svoji zemlji. Tako je živel medved v svojem kraljestvu.

Zgodilo pa se je, da se je zbrala zverina in se je posvetovala:

„Kaj naj damo medvedu iz hvaležnosti za njegovo slavno kraljevanje?“ In so izpregovorili vsak po svoje.

„Oženimo ga!“ je rekla lisica v svoji zvitosti in nevoščljivosti, kajti vedela je, da bi ne mogla medvedu nič hujšega storiti. „Kronajmo ga!“ je rekel jelen, ki je vedno mislil, da ima medved za svojo čast premalo znamenj na glavi.

Toda jazbec v svoji požrešnosti ni vedel nič drugega, nego da je svetoval: „Dajmo mu to, kar ima najrajše: korito z medom.“

In vsi so pritrdili, kakor je svetoval jazbec.

Vsa zverina je šla in je znesla vse panjove medvedu pred brlog, da jih je mogel nemoteno uživati. Tako se je medved polenil in postaral. To je bil konec njegove slave in začetek njegove smrti. Zavalil se je namreč mrcina k polnemu koritu medu in se je najedel tako, da se je komaj premaknil. Prej je hodil po gozdu semtertje, živel se je od vsega, kar mu je nudilo njegovo kraljestvo, niti ni mislil na to, kaj bo jedel, sedaj pa ni jedel drugega, nego med. Niti zganil se ni objestne polizni od svojega brloga, ampak je ležal, kakor je bil dolg in širok. Prej ga niso motila leta, čutil se je mlad v svojih močeh, sedaj pa je naenkrat začutil, da je star in ni se mu ljubilo, več hoditi po gozdu lomiti stara drevesa in upogibati mlade hraste po svoji volji. Tudi zverine ni več nadlegoval: „Čemu bi se trudil, ko imam vsega v izobilju?“

Takrat je prišla nesreča.

V dolini pod gozdom se je naselil zmaj. Bila je to grozna grda črna zverina, ki je prišla od nekod od juga — menda od samega Rima. Poiskala si je votline ob robu gozda in je skušala s svojim rjovenjem prepoditi vso zverino, ki je bila do sedaj v gozdu, ter se polastiti medvedovega kraljestva.

Preplašena je zapazila zverina prihod novega sovražnika. Zbrala se je in prišla k medvedu. Tako je govoril volk v imenu vseh: „Čudna črna pošast se je naselila v našem gozdu in hoče obvladati naše kraljestvo. Zapovej, kralj, kaj naj storimo! Ali pa se postavi na naše čelo in pojdemo v boj.“

Zamrmral je medved in je odgovoril: „Nič se ne bojte dragi moji. Naše kraljestvo je varno. Nihče se ne bo bal rjovenja. Ako bo prišlo do boja, pokazal bom jaz svojo silo.“

Oglasil se je jazbec in je rekel: „Res, čemu mi skrbito. Moder je naš kralj in hraber, on ve, kaj mu je storiti. Nevarnosti še ni, ako pa pride, bojeval se bo sam. Čemu skrbi? Sovražnik je tem hujši, čim bolj se ga nasprotnik boji.“ (Jazbec je tako govoril, ker je bil varen v svojih podzemeljskih luknjah, kamor ni dosegla moč silovitega zmaja.)

Tako se je zverina razšla.

Zunaj v dolini pa je postajal čim dalje hujši, predrznejši in glasnejši.

„Vse bo moje. Umaknite se, kdor se hoče rešiti,“ je rjovel. „Kdor ne more, naj se uda. Ne poznam milosti po zmagi.“

Toda medved se ni zmenil. Jedel je med iz polnih korit in se ni ganil iz svojega brloga. Bili so časi, ko je hodil medved po vsem gozdu, niti ni vprašal zjutraj, kje bo spal zvečer. Kamor je prišel, povsod je bil doma. Sedaj mu je ostal samo še en brlog.

„Tu sem varen,“ si je mislil, medu imam dovolj, in kaj mi morejo?“

Toda smrad iz zmajevnega brloga je okuževal gozd bolj in bolj, rjovenje je napolnjevalo gozd z grozečim strahom.

„Ne morem prenašati tega,“ je rekel medved, „pojdite in zapodite zverino smrdljivo.“

Toda zverina, ki je šla v dolino, je poginila smradu, ali pa je oglušila v groznem rjovenju.

„Ti pojdi, ti si edina rešitev,“ so govorili oni, ki so se rešili. Pozabili so namreč, da je medved med tem postal mršav in slaboten.

„Pojdem, pojdem,“ je govoril medved, pojdem in ga ubijem, predrzneža. Toda ni šel. Vedno je obljubljal in ni šel. Ni se ganil iz brloga. Od samih obljub in od same lenobe je začel umirati. Ali od dobrote ali od starosti, kdo ve? Ležal je pred svojim brlogom in se ni premaknil.

„Pojdite,“ je rekel drugim, in pogledajte, če so še moji brlogi — moji. Šli so in so se vrnili:

„V vsakem tvojem brlogu že leži zmajček — grd in ošaben — ker te tako dolgo ni bilo tja.“

Zamrmral je medved:

„Ako so vse vzeli, moj brlog je ostal. Od tu me ne preženejo.“

Toda tudi do njegovega brloga je segel smrad. Takrat je medved zbolel in je umiral. Ležal je kakor spomenik svoje slave na vrhu svojega svojega gozda in je mislil samo na svoj brlog. Ni šel v boj z zmajem, samo mrmral je. Dlaka je padala od njega in smrdel je sam v svoji lenobi. O kje si mladi medved, kje je tvoje kraljestvo. Prerokovali so ti pogin in ti v svoji ošabnosti nisi verjel. Glej, prišel je.

Prišla je lisica po svoji poti in ga je videla:

„Fej, mrcina, kako smrdi!“ in je šla dalje po svoji poti.

Prišel je volk in se je ustavil:

„Oj, nesnaga lena, kako si grda.“

Prišel je jelen in je pobegnil:

„Oj, mrha crknjena...“

Celo dihur si je zatisnil nos:

„Da bi te bilo že konec!“

V tistem času je prišel v gozd mlad lovec s psom.

Prišel je do brloga in je videl vso nesnago.

„Niti strela nisi več vreden. Poginil boš sam v svoji starosti.“ In je odšel dalje na boj proti zmaju, ki je okužil gozd. Potem pa se je začelo novo kraljevanje.

Dnevne vesti.

Slovanska univerza v Avstriji. Praški „Čas“ z dne 6. t. m. govori na uvodnem mestu o slovanski univerzi v Avstriji. „Čas“ pravi, da bi bilo umestno, da bi postala dunajska univerza slovanska univerza v Avstriji. Tam naj bi se osredotočilo vse avstrijsko slovanstvo, tam naj bi vsi avstrijski narodi imeli svoje kulturno središče. To bi bilo pravilno, kajti Dunaj je prestolno mesto države, kjer imajo vsi avstrijski narodi svoje pravice. Bilo bi torej naravno, da bi dunajska univerza, kakor nekaj bila središče vse mladine vseh avstrijskih narodov, od koder bi se spopolnjevale druge avstrijske narodne univerze. Ker za enkrat temu ni tako, si je avstrijska slovanska in sploh slovanska mladina izbrala Prago, kjer je našla na češki univerzi dovolj zaslombe. Toda Čehi potrebujejo češko praško univerzo zase in so že zdavnaj zrela za drugo češko univerzo v Brnu. Zato se ne smemo čuditi, ako praška češka univerza ne postane takoj splošno slovanska, kljub temu, da so na nji zastopane vse slovanske narodnosti. Kajti tudi druge slovanske narodnosti imajo v tem oziru premalo smisla za slovansko univerzo v Pragi (n. pr. srbske štipendije veljajo za Pariz itd. za Prago pa ne). Vendar slovenske stolice na praški univerzi morda ne bodo — utopijska — pristavljala „Čas“. Nas le veseli, da je „Čas“ in češka javnost naklonjena našim akcijam za slovenske stolice na praški univerzi. Vemo tudi, da se ravno profesorji Masaryk, Drtina i. dr. zavzemajo za to, da se morajo slovanski docentje habilitirati na češki univerzi v Pragi. Toda izkušnje zadnjih časov so nas poučile, da stvar ni tako enostavna in da se morajo Slovenci habilitirati na češki univerzi kot češki docentje in se jih potem smatra kot nekako konkurenco napram češkim docentom, katerih je tudi mnogo. Gotovo je, da vsak varuje svoje, in da Čehi ne morejo meni nič tebi nič poslovaniti univerzo, ki so jo z veliko težavo in z napornim delom šele l. 1882. dobili, dasi ravidijavo slovansko dijaštvo na svojih visokih šolah. Vemo tudi, da to ni le v njihovih rokah. Vendar bi bilo treba biti

o stvari na jasnem, ker sicer bi bile naše akcije za slovanske stolice v Pragi res — utopijska. To pa bi bila za nas velika izguba, ker smo posvetili v zadnji dobi mnogo dela v to, da uresničimo slovenske stolice na češki univerzi v Pragi. Torej ali pojdemo skozi Dunaj ali skozi Prago v Ljubljano. Kje je krajša pot, katera je sigurnejša?

Slovensko gledališče. Iz dežele se nam piše: Prejšnje leto je bila navada, da so se predstave slovenskega gledališča v Ljubljani naznanjale pri vsaki predstavi ena ali dve prihodnji predstavi naprej, kar je bilo zelo umestno. Mi deželani smo se lahko pripravili za pot, dobro vedoč, h kateri predstavi pojdemo. Danes pa oзнanja ravnateljstvo le dan ne pa tudi naslova prihodnje predstave. Najbolj občutno je to glede nedelje, ko se najbolj reflektira na zabavo goste. V soboto še ne vemo, kaj se bode igralo v nedeljo. Prosimo slavno ravnateljstvo, da temu odpomore, kar bode le v prid polni hiši.

Nemškutarjenje viškega županstva. Popolna slovenska viška občina ima to prednost, da se v njej uradni razglesi objavljajo v nemško-slovenskem jeziku. Odkrita povemo županstvu, da takih skandalov ne bomo prenašali. Naša občina je samo-slovenska in zato objavlja le slovenske razglase, jezika „kulturonoscev“ ne potrebujemo, zlasti pa na prvem mestu ne. Razumete? Sploh pa ni čudno, če se pri nas kaj takega godi, ker naš župan je popolnoma odvisen od mogočnih farovških „ledrarjev“. Tako se je videlo tudi zadnjič, ko je par mlekozobcev malo zakričalo pred farovžem in takoj so „gospodje“ odredili, da se morajo vse gostilne ob 11. uri zvečer zapirati. Seveda župan se je takoj pokoril temu ukazu in je potem še pomagal gospodu fajmoštru izposlovati od okrajnega glavarstva, da je prepovedalo tudi licence čez 11. uro. To kazni imamo sedaj že 2 meseca, in dasi se tačas še ni kalil mir, se vendar ta odredba ni preklicala. Gospod župan, izposlujte ta preklic in ne bodite tako prokleto strahopetni pred rujavimi haljami.

Draginja na Viču. Meso so mesarji zopet podražili in kar tekmujejo z ljubljanskimi kolegi. Vino se dan na dan podrajuje; to je vendar že od sile. Pozivljamo tudi mi merodajne faktorje, da se v najkrajšem času poskrbi za vpeljavo argentinskega mesa in tudi drugih cenejih živil.

Smrtna kosa. Prepozno za nedeljsko številko smo prejeli sledečo vest: Umrl je v soboto ob 2. uri popoldne v Komendi pri Kamniku bivši župan in posestnik gosp. Andrej Svetlin, v starosti 77 let. Ranjki je bil vedno navdušen pristaš narodno-napredne stranke in oče ljubljanskega magistratnega uradnika, g. Janka Svetlina. Pogreb se je vršil danes dopoldne v Komendi ob zelo veliki udeležbi. Njegovi rodbini naše iskreno sožalje. N. v. m. p. l.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal veletržec gosp. Fran Kollmann v Ljubljani 500 od prodanih valčkov. Iste družbi je daroval realec g. F. G. 5 K. Zahvaljujoč se za družbo pospešujoče prispevke, spominjamo na poročilo „Straže“ z dne 30. sep. 1910, št. 115, ki piše doslovno: „V slovenske šole v Trstu se je vpisalo 1463 otrok, 480 otrok se je radi premalih prostorov moralo odkloniti. Nemška vlada še vedno ne vidi potrebe ustanoviti za Slovence ljudske šole.“ Ker „Straža“ v svoji brezdomovinski sramožljivosti ne pove, kdo je ustanovil in kdo vzdržuje te edine slovenske šole v Trstu, povemo mi, da so to šole družbe sv. Cirila in Metoda, za katero pa nima „Straža“ nobene prijazne besede.

Dolenjski vinogradniki tožijo o slabem vremenu za dozorev grozdja. Kjer bi bilo upati še kaj pridelka, manjka lepih, suhih solčnih dni.

Ljubljanski vodovod v Klečah so razširili z novim strojem in vsled večje uporabe vode (za Spodnjo Šiško in Ježico) preuredili zajemalnico.

Lov na Notranjskem je letošnje jesen obilen. Ne manjka se v logaškem in vrhniškem pa tudi v postojnskem in loškem okrožju srn in zajcev. Malo častno pa je — to moramo kar brez ovinkov povedati! — da jemljejo naši vzorni narodnjakarji seboj in puščajo v svoja lovišča nemškunacijske kričaje, da hajlajo vračajoč se ob nedeljah pijani domov, po vaseh in — železničnih vozovih!

Poslopje „Učiteljske tiskarne“ v Franciškanski ulici je pod streho in se zdaj pridno ometava in snaži. Betonski stroj so v petek odstranili; od poslopja so speljali kanal do ulice in preostala se vodovod in plinova razsvetljava. Pri zadostnem številu delavcev bo poslopje dodelano do konca tega meseca.

Zahvala. Ob priliki moje 70 letnice mi je prišlo iz vseh krogov in krajev naše mile domovine od blizu in daleč, kakor tudi izven taiste, toliko iskrenih gratulacij in dokazov simpatij, da me je to globoko ganilo. Ker mi ni mogoče sedaj zahvaliti se vsakemu pojedinemu takoj, usojam se tem potom izraziti svojo iskreno in srčno

zahvalo vsem onim, ki so se mene spominjali ta dan tako ljubeznivo in prijateljsko: tako slavnemu pevskemu zboru „Glasbene Matice“, ki mi je priredil na predvečer krasno podoknico, vsem slavnim glasbenim in pevskim društvom, ki so me ta dan po svojih odborovih deputacijah, bodisi osebno zagotovili svojih simpatij in me na razni način počastili in iznenadili, bodisi mi svoje čestitke pisмено izrazili, kakor tudi svojim milim kolegom, prijateljem, znancem in učencem, ki so se me ta čas tako ljubeznivo spomnili. Še posebno pa se prav iskreno zahvaljujem našemu slavnemu domačemu in tujemu časnikarstvu, ki je te dneve prinašalo tako laskave ocene mojega delovanja na domačem glasbenem polju in me zagotovilo svojih simpatij. Vsem kličem iz dna srca: srčna hvala! — Prof. Fran Gerbič, ravnatelj šole „Glasbene Matice“.

Trbovlje. Veselica prost. gas. društva dne 2. t. m. obnesla se je nad vse pričakovanje dobro. Iz zadovoljnih obrazov občinstva brala se je popolnoma radost in veselje. Pohvalno se moramo izreči gosp. Grosarju kot glavnemu voditelju prireditve, dalje vsem članom društva, Gorskemu županu, sodnikom in strogim redarjem ki so svojo službo zvesto opravljali do ranega jutra. Najsrčnejša hvala vrlim damam, posebno gg. Žižek in Frankovič za njih trudopolno skrb in delo pri prodaji sadja in dr. reči. Hvala sl. gasilnemu društvu Dol in Hrastnik ter drugim gostom iz Zagorja za njih udeležbo. Hvala slavnemu občinstvu iz Trbovelj in Vode, ki je pri tej prireditvi pokazalo kako cenjuje društvo in da ostane vedno na strani njega. Vsem skupaj odkritosrčna hvala. — Onega boljšega gospoda, ki si je na „Vinski trgatvi“ privoščil neslano šalo z vencem, s katero je škodoval gasilnemu društvu več kot 50 kron, si ohrani gasilno društvo v gotovem spominu.

Načelnistvo pr. gas. društva v Trbovljah.

Notar Hafner oproščen. S sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu z dne 4. avgusta 1908. je bil Mate Hafner obsojen radi hudodelstva goljufije na 3 mesece ječe in vsled tega kot notar suspendiran. Hafner je prosil dvakrat za obnovo kazenskega postopanja, pa okrožno sodišče v Novem mestu je obakrat njegove predloge za obnovo zavrnilo. Vsled ničnostne pritožbe generalne prokurature izreklo je najvišje sodišče, da je okrožno sodišče v Novem mestu zavrnivši predloga na obnovo kršilo zakon in odredilo, da okrožno sodišče vnovič sklepa o predlogih na obnovo. Okrožno sodišče v Novem mestu zavrnilo je v tretje predlog za obnovo. Vsled pritožbe Hafnerja je nad-sodišče v Gradcu odredilo obnovo in delegovalo za preiskavo in razpravo celjsko okrožno sodišče. Slednje je po dovršeni preiskavi in po 8. in 9. t. m. izvršeni javni razpravi Mate Hafnerja oprostilo vsake krivde in kazni. Zagovarjal se je Hafner sam.

Slovensko deželno gledališče. Jutri v torek se igra prvič francoska drama Alex. Bissona „Neznanka“ (La Femme X.) Glavno ulogo igra gospa Avgusta Danilova. Predstava je za par-abonente. — V četrtek opera „Dalibor“.

Iz slovenskega gledališča. Z dežele se nam piše: Prav, da se intendantca dež. gledališča ozira na goste z dežele in je odredila, da se nedeljske predstave začno že ob 7. uri, ter nam tako omogoči povratek domov še z večernimi vlaki. Sedaj bi pa imeli še eno željo, namreč, da bi se vsaj 2—3 dni prej naznanjale predstave v časopisih, da si človek, ki bi si rad tudi med tednom ogledal eno ali drugo predstavo, lahko uredi doma temu primerno svoje posle in poleti potem v Ljubljano v gledališče. Tako nam pa časopisi, posebno če še pošta ne funkcijonira dobro, ravno v zadnjem trenutku povedo, kaj se bo igralo in človek tudi ne more vedno kar koj od doma. Upamo, da slavn intendantca ugodí tej naši želji.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje priglasili sledeči p. n. gg.: 833. Omizje pri „Roži“ v Ljubljani (plačalo 200 K); 834. 15 abiturijentov ljubljanske realke (plačali 200 K); 835. Omizje samcev pri „Zlati kaplji“ (plačalo 5 K); 836. — incl. 845. Volilo + Janko Trček iz Ljubljane 2000 K (deset kamnov; plačano 2000 K); 846. Županstvo Sežana (plačalo 50 K).

Tukajšnji trgovec H. Suttner se je preselil v Gradec. Kakor znano je prodal svojo trgovino z urami in zlatino gospod Meireju.

Tatovi koles se letos pojavljajo kar dan na dan, in zdaj tu zdaj tam čujejo se slučaji. Ta tatvina je postala že uprav epidemična, na drugi strani pa dokazuje, kako lahkomišelnost se nekateri lastniki koles. Prav nič ne pazijo, kam svoje kolo postavijo, ko jim pa isto kdo odpelje, je pa jadikovanje in ovajanje. Malo več previdnosti bi se pa od raznih inteligentnih lastnikov koles že smelo zahtevati, kajti nekateri postavljajo svoja kolesa tatovom naravnost — pod nos, ker jih puščajo med opravkom kar — na ulici! Tu se pač vse neha!

„Malo in še to bo kislo“, nas tolažijo letos vinogradniki glede vinskega pridelka. Samo pristaviti pozabijo: pa tudi

to bo drago! Taka bo letošnja vinska letina na Dolenjskem. Drugod (Istri, Vipavi in na Stajerskem) bo pa vsejedno malo boljše vsaj kvaliteta.

Kranjska hranilnica in olepšava mesta. Kdor gre zdaj po Gradišcu in vidi tiste podrtje okrog stavbe nemškega gledališča stati, se mora nehoti prašati, kako to, da Kranjska hranilnica ne da teh podrtin podreti. To uganjko je pa pretelke dni rešil nek poznavalec razmer na kratko s tem, da je povedal da „Kranjski hranilnici zdaj — denarja manjka!“ — Zelo verjetno!

Ljubljanski Nemci in ljudske štetje. Kako mislijo ti ljudje letos spet slepariti, je povedal in izdal zagrižen nemški nacijski, ki se je proti prijatelju izrazil: „Ich trage die Rubrik „Umgangssprache“ bei meinen Dienstboten und Bediensteten überall mit „deutsch“ aus!“ Ljudje božji, pazite na te sleparije in infamije!

Slovensko deželno gledališče. Predstava „Knežne“ je izpadla v našo popolno zadovoljnost; zasluga za to gre gospodoma kapelniku in režiserju, ki sta storila vse, kar je moglo služiti v večji prospeh uprizoritve. — Hadži Stavra, roparskega glavarja in kneza parneškega je pel g. Iličič. Od lanske sezone, ko smo se poslovili od tega izredno simpatičnega pevca, ki zdrži z odličnimi glasovnimi kvalitetai lahko elegantno igro, je opaziti pri njem vseskozi razveseljiv napredek, ki nas opravičuje stavljati nanj zahteve, ki stoje daleč, daleč nad povprečno mero. Tudi s tega, vse strožjega stališča, ni opaziti pri g. Iličiču niti najmanjših napake. Stavros, kakršnega nam je v igalskem in pevskem oziru ustvaril ta odlični umetnik včeraj, odgovarja pač do pičice vsem zahtevam in vsemu pričakovanju komponista. Način, kako nam je z izredno eleganco predložil posamezne prehode iz romantično-lirskega razpoloženja v junaške imponujoče nastope, nas je naravnost presenetil in v nemali meri povečal naše simpatije do tega talentiranega pevca. — Z Mary-Anu je pomnožila ljuba naša znanka gđ. Hadrbolecova pestro galerijo svojih najboljših partij. Odkrito priznamo, da smo bili očarani tako po ljubki njeni igri, kakor vsled dovršenega njenega muzikalnega prednašanja. Prirojeno gracijoznost je z virtuosno spretnostjo in redkim umetniškim taktom uporabljala tako fino, da nas ni prijetni charme nje srčkane podobe zapustil prav do konca predstave. Ljubka naivnost in sentimentalni izlivi romantično nadahnjene duše so stopali v ospredje s tako jasnostjo, kakršno nam zamore podati le zrela, dovršena umetnica. Obsežni, v vseh legah krasno zveneči glas je povzdignil njeno Mary-Anu do tako zaokrožene in fino izdelane kreacije, kakor jo na večjih odrih ne najdemo izlepa. Gospodična naj nam dovolj, da ji na krasnem uspehu odkritostro čestitamo! — Drugo subretno partijo in obenem naslovno vlogo je predstavljala gđ. Thalerjeva. Ta mlada dama, ki razpolaga poleg zelo priključive vnanjosti — ki igra na odru sigurno veliko vlogo — tudi z lepo egalizovanim glasom, je stopila s to vlogo v vrsto glavnih močij naše operete. In reči moramo, da se je gospodično nad vse srečno upeljala v letošnjo sezono. Njena princesa je pač taka, da ji tudi najkritičnejši kritik ne more očitati prav nič bistvenega; nasprotno je njen gotovi nastop in blesteči, topli timbre njene glasu vreden vsega občudovanja. Lepo razvijajočo se umetnico je občinstvo sprejelo z živahnim odobravanjem. — G. Bohuslav je zbuja s svojim doktorjem profesorjem cele salve smeha; neovržen dokaz, da je bila vloga izročena pravim rokam. Gospod Bohuslav je odlični komik, ki zna izpolniti vse vrzeli v vlogi z nebroj komičnimi detajli, ki uplivajo tembolj, ker jih prednaša s pristnim naravnim humorjem. Nekatere dovte, kot smo jih slišali včeraj, ki leže tako izven milieuja, naj bi v bodoče rajši opustil. — Kristodulos je vloga, v kateri dober komik lahko pokaže zelo mnogo svojega talenta, ki pa na drugi strani jako lahko zapelje do pretiravanja. G. režiser Povh je igral spočetka s hvalvredno rezervo, pozneje pa je — oziraje se najbrže na nedeljsko publiko — pretiravanje zavzelo precej velike dimenzije, katere naj se pri reprizi pač malo zmanjšajo. G. Nevole je igral kapitana Harris. Igrati in petju bi bilo pač oporekati; zelo pravično pa je po našem mnenju, da stavimo delen neuspeh igre na račun prvih nastopov v tujem jeziku na tujem odru; da tudi ljubljanska megla ne prija občutljivejšim organom, je pa itak znano. — Gospod in gospa Bukškova zaslužita vso pohvalo, katero jima v polni meri izrekamo; dobra je bila gđ. Danilova. — Maska gosp. Rasbergerja nam ne ugaja, kakor tudi ves njegov nastop sploh ne; iz angleškega dandyja ne gre ustvarjati smešne karikature, ki spada v „Simplicissima“; tudi opereta ima svoje meje. — Zbor je bil pri sobotni premijeri škandalozen, pri včerajšnji reprizi boljši; ne vemo pa, čemu se s tolikim strahom izogiblje pokazati malo več življenja; ravno to smo grajali že pri „Dalliborju“ in moramo danes ponavljati. — Gledališče je

bilo dobro obiskano. — Popoldanska predstava se je igrala pri prazni hiši. — a—

Christofov učni zavod pridobil si je od deželne vlade z naredbo z dne 24. septembra 1910, št. 22514 dovoljenje, poučevati tudi še zemljepis in zgodovino. Samobsebi je razumljivo, da se se bode tudi ta pouk vršil po natančno določenem učnem načrtu, kakor to velja za vse druge predmete. Zavodu je na tej pridobitvi le častitati, ker sta predmeta velikega pomena. Zavod obiskuje letos 75 gojenk in gojencev, ki obiskujejo deloma vse predmete, deloma pa stenografijo in strojepisje.

Društvene vesti.

Slovensko pevsko društvo Ljubljanski Zvon opozarja tem potom vse brate pevce, da se prično z današnjim dnevom zopet redne pevске vaje, ki bodo vsak ponedeljek točno ob 1/2 9. uri zvečer. Poučevala se bo tudi teorija. Obenem si usojamo tudi povabiti k pristopu vse one, ki se zanimajo za slovensko in slovansko pesem, ki pa še niso bili pri nobenem pevskem društvu. Sprejema se na novo pristopivše člane vsak ponedeljek ob 1/2 9. do 9. ure zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu, I. nadstropje na desno. Odbor.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. Sprejme se: 2 potnika, 10 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik železne stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 5 pomočnikov špecerijske stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 2 kontoristinj, 4 prodajalke, 8 učencev, 2 učenki. Službe išče: 2 knjigovodja, 3 kontoristi, 1 poslovodja, 3 potniki, 21 pomočnikov mešane stroke, 8 pomočnikov železniške stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 12 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 6 kontoristinj, 8 blagajničark, 10 prodajalk, 7 učencev, 3 učenke. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Razne vesti.

*** Kolera v Ogrskem.** Kolera v Mohaču je že popolnoma ponehala. Sedaj se že tekot petih dni ni pripetil noben nov slučaj kolere. Zdravstveno stanje v bolnici se nahajajočih bolnikov, ki so oboleli za kolero, se je obrnilo precej na boljše. Zdravniki so izjavili, da se jim bo posrečilo jih popolnoma ozdraviti.

*** Konflikt ogrskega poslanca Richterja s škofom Parvyjem.** Ogrski poslanec župnik Richter se je nasproti nekemu žurnalistu izrazil, da bo v kratkem času prestopilo k protestantom v okraju Lipto in Arva najmanj 5000 občanov. Vzrok temu je dejstvo, da jih je znani škof Parvy pustil okoli 5 mesecev brez duhovnika. Dalje se je poslanec Richter izrazil, da na poziv škofa Parvyja, naj odloži svoj mandat, niti od daleč ne misli.

*** Pobožni bratje.** V čenstohovski cerkvi se je pred par dnevi izvršil večmilijonski rop. Policija je sedaj dognala, da so rop izvršili pobožni samostanski očetje sami. Junak pri vsem dejanju je bil samostanski duhovnik Maczoh, ki je imel tudi svojo ljubico. Ljubica je bila sicer že zaročena z njegovim bratom, imela pa je kljub temu še vedno ljubavno razmerje z duhovnikom. Ko je hotel nato duhovnikov brat rop naznaniti policiji, ga je pobožni duhovni oče umoril. Policija je aretirala radi so krivde še dva druga samostanska duhovnika in tri cerkvene služabnike. Maczoh je priznal svoje dejanje in izjavil, da so imeli samostanski bratje sploh to lepo navado, da so kradli darove, katere so prinesli romarji.

Iz stenografičnega zapisnika državne zbornice.

„Svoje pravice moramo prositi mi, ki plačujemo mnogo večji krvni davek, nego drugi; mi, vedno zvesti Avstrijanci moramo zastopati prositi in moledovati, in moramo zvedeti, da nas sme v prestolnem mestu vladi pred očmi psovati, kolikor kdo hoče! Jaz kličem Avstriji: spoznaj, kaj imaš biti! Ti imaš biti vsem sinom, rekše vsem narodom pravična mati; ti moraš sredi Evrope osnovati srečno raznih narodov družino, ker sicer te ne bode nihče branil, ko zopet pridejo sovražniki od zunaj; sicer se zate nobene prsi ne postavijo proti sovražniku, kateri te hoče razrušiti. Samo če bodeš pravična, če posilno stiskanje narodov odloviš iz srca, utegneš zvedeti, da je resničen ta pregovor: „Austria erit in orbe ultima, si erit justa gentibus“, rekše: „Avstrija bode na zemlji poslednja, ako bode pravična narodom“.

Govoril slovenski državni poslanec dr. Lovro Toman v seji poslanske zbornice na Dunaju, dne 3. junija 1867. l.

Najnoveljša telefonska in brzojavna poročila.

Revolucija na Portugalskem.

London, 9. oktobra. Nova portugalska vlada bo vse svoje nove reforme dosledno izvršila in izpeljala. Člani kongregacij že zapuščajo dežele. Vlada se obrača posebno proti jezuitom, ker so ravno oni najbolj hujskali proti republikancem. Na Portugalskem bo sedaj zavladala popolna tiskovna svoboda. S zaplenjenim cerkvenim denarjem bo vlada plačala dolgove kralja Carlosa in kralja Manuela.

Rim, 9. oktobra. Kakor zatrjujejo rimski listi, papež ne bo priznal nove republike, ker je nova portugalska vlada odpoklicala svojega nuncija iz Rima.

Madrid, 9. oktobra. V vseh portugalskih kolonijah vlada radi proglasitve Portugalske v republiko velikansko veselje.

Madrid, 9. oktobra. Kakor poročajo listi, je mislil kralj Manuel sklicati na dan 10. t. m. državni zbor in proglasiti nad celo Portugalsko vojaško diktaturo, toda republikanci so ga prehiteli.

Pariz, 9. oktobra. Liberalci in republikanci so nameravali najprej na dan 13. oktobra, kot obletnice Ferrerjeve smrti prirediti velike manifestacije, nakar naj bi takoj izbruhnila revolucija. Revolucijo je pospešila le smrt zdravnika Bombarde.

Madrid, 9. oktobra. Republikanci so sami pospešili beg kralja in sicer v tem, da so kraljevski rodbini dali parnik na razpolago. Vest, da bi bila kraljevska palača razrušena ni resnična. Palača je samo poškodovana. Večina častnikov se je priključila republikanskim četam, ostali so odložili orožje in šaržo.

Lizbona, 9. oktobra. Brazilijanski predsednik, Hermes da Fonseca je že odpotoval iz Lizbone v Brazilijo. Občinstvo mu je pri odhodu priredilo viharne ovacije.

Madrid, 9. oktobra. Vojvoda Alfonso Aporto, ki je vodil tudi neke čete, je bil v boju lahko ranjen. Ko so v mestu Oporto zvedeli, da je Portugalska že proglasena za republiko, je ljudstvo takoj odšlo na pokopališče, da obišče grobove revolucijskih žrtev iz l. 1891. Na parniku „Asturia“ je pobegnilo nebroj monarhistov. Med begunci je tudi Manuelov zdravnik.

Pariz, 9. oktobra. V severnih krajih Portugalske bo najbrže nastala meščanska vojska. Nova vlada skuša z vso silo zatreti vsak upor v severnih krajih. Več jezuitov je že zaprtih, oziroma izgnanih iz dežele.

Delegacijsko zasedanje.

Dunaj, 9. oktobra. Današnja „Zeit“ se peča z delegacijskim zasedanjem in zatrjuje da Aehrenthal ne bo imel ničesar drugega pokazati kakor same neuspehe. Njegova politika, trdi „Zeit“ je čisto navadna pustolovščina. Avstrija ima povsod same sovražnike. Turčiji mora plačati za aneksijo Bosne in Hercegovine velikansko odškodnino, zakaj je bilo tega treba, ne ve nihče. Avstrija je imela radi protiaustrijskega bojkota na Turškem strašno škodo. Mobilizacija armade za časa aneksijske krize je stala več sto milijonov kron, kar je bilo popolnoma nepotrebno. Odnosaji Avstrije napram drugim evropskim državam so najslabše. Sploh je naša država popolnoma osamljena. Od Nemčije same ne bo imela Avstrija nobene koristi. Vzroke te grozovito zavožene politike, pravi „Zeit“, naj najprej pojasni Aehrenthal v delegacijah. Popolnoma enako kakor „Zeit“ piše tudi „Neue Freie Presse“. Splošno se domneva, da je te članke inspiriral avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand. Članki so vzbudili v vseh političnih krogih velikansko senzacijo in občo pozornost.

Dr. Pergelt umrl.

Dunaj, 9. oktobra. Danes je umrl nemški državni poslanec, dr. Pergelt.

Proti koleri.

Belgrad, 9. oktobra. Srbska in rumunska vlada sta radi razširjajoče se kolere na Avstrijskem odredili na mejah najstrožje varnostne priprave.

Ogrska predsednika državne zbornice v avdljenci.

Dunaj, 9. oktobra. Cesar je sprejel oba predsednika ogrske državne zbornice v posebni avdljenci. Tudi predsednik magnatske zbornice bo poklican v avdljenco.

Konec Finske.

Petrograd, 9. oktobra. Car je zadal finski samostojnosti zadnji udarec. Potrdil je namreč zakon, da morajo vsi zakoni sklenjeni v finskem deželnem zboru biti predloženi vedno dumi.

Spremembe v danskem poslaništvu.

Dunaj, 9. oktobra. Danski poslanik na Dunaju, Bernhoft bo v najkrajšem odpoklican. Imenovan bo namreč sekcijskim načelnikom v danskem zunanjem ministrstvu. Njegov naslednik bo sedanji poslanik v Kristianiji, Grevenkop-Castenskiöld.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

? I ? I K O ? O ?	Najboljša ura sedanjosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri	? I ? I K O ? O ?
H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg. !! Lastna tovarna ur v Švici. !!		
? I ? I K O ? O ?	Tovarniška varstvena znamka: „IKO“	? I ? I K O ? O ?

Služkinja

15—17 let stara, iz poštene hiše, se takoj sprejme pri slovenski družini v Trstu.
Več pove inseratni biro „Jutra“.

Dva urarska pomočnika

z dobro plačo se takoj sprejmeta pri tvrdki

Rudolf Bizjak

urar in draguljar
Volosko-Opatija.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urar in trgovec, Ljubljana

Delničar in zastopnik
švicarskih tovarn „Union“ v
Bielu in Genovi.

Uhani, prstani, briljanti.

8/10—1

Fr. Ks. Casper

LJUBLJANA, Vegova ulica, v bližini realke.

Zaloga vsakovrstnega pohištva, hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapetiranega pohištva, naslanjačev, otomanov, kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih platnenih lesenih roló, žaluzij in železnih valjčnih zastorov.

Velika množina

Izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno na razpolago. — Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago. :

Vi prihranite denar! Automatični namizni prižigalnik

(poraben tudi kot žepni prižigalnik) oblastveno zavarovan, izvršen iz krogel avstrijskih Mannlicherjevih pušk.

Lepo darilo!

K 3-80

Lepo darilo!

JOSIP SCHUNDER tehnična pisarna Dunaj XIII., Hütteldorferstrasse 237/V.

Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po poštne povzetju. — P. n. restavratiji in kavarnarji izjemne cene.

Dragocen dar

Vam pošljemo z obratno pošto zastonj in franko, ako nam v namen razpošiljanja naših cenikov pošljete

100 naslovov (edino z dežele, ne iz glavnih mest)

zasebnih in državnih uradnikov, učiteljev, vaških duhovnikov, graščakov, gospodarskih uradnikov, tovarnarjev in tovarniških uradnikov, bolje situiranih zasebnih uradnikov, trgovcev, obrtnikov itd. s svojega bivališča in najbližje okolice snažno in razločno na polo papirja spisane.

Prodaja patentovanih novosti

Leopold Weiss, Dunaj II. Hofenedergasse 1.

Slovenci! Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Za jesensko in zimsko sezono

prispelo nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad	5.000 kom. oblek	za gospode	od K 8—	naprej
"	2.000 "	" dečke	" 6—	"
"	2.000 "	" otroke	" 4—	"
"	1.000 "	posameznih hlač	" 4—	"
"	5.000 "	pelerin iz velblodje dlake	" 6—	"
"	1.500 "	površnikov, raglanov in zimskih sukenj		
"	500 "	posameznih modnih telovnikov	" 3—	"
"	18.000 "	konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluze.		

Priznane nizke cene!

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ,
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg šte. 7.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

52-2

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Poštne hranilnice št. 49.086.
Giro račun Avstro-ogrske banke.
Stanje hranil. vlog sklepom 1909
K 3.700.000.

Telefon šte. 135.
Število združnih članov čez 600.
Varnostni zakladi sklepom 1909
K 160.000.

GLAVNA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Pisarna: Kongresni trg šte. 15, Ljubljana

sprejema in izplačuje hranilne vloge in jih

obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vložbe do dne vzdige
brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure od 8.—12. dopodne in od 3.—6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.
Na razpolago so domači hranilniki.

Tapetnik D. Puc

Ljubljana, Marije Terezije c. 16.

se priporoča za vsa dekoracijska in tapetniška dela. Divani, otomani, modroci se izdelujejo po najnižji ceni.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2

Reservni fond K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na dunajske komunalne srečke à 18 K žrebanje 2. novembra gl. dobitok 300.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličke kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence umetne, cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

Najnižje cene!

TURK in BRATA ROJINA.

A. PERSCHE

Ljubljana,

Pred škofijo št. 21.

priporoča

veliko zalogo

raznih nakitov, perilo za gospode in dame, specijalitete zavratnic in nogavic; steznik

„Directoire“ P. D.

Zavod za pohištvo in dekoracije

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Ustanovljeno leta 1857.

Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga itd. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Previdnost!

Vsakega hudodelca preplaši že vidno nabita tablica

prvega ljubljanskega zavoda za
straženje in zaklepanje.

Pisarna:

Kolodvorska
ulica št. 28.

Zastraženo od
prvega ljubljanskega
zavoda za
straženje in za-
klepanje.

Stražnica:

Kolodvorska
ulica št. 35.

Vsakdo lahko mirno spi, kdor je naročnik tega zavoda!

Stražniki pod strogim nadzorstvom svojih preglednikov (kontrolne ure in knjižice) preiščejo vsak zavarovani predmet ob nedoločenih nočnih urah po petkrat do osemkrat, tedaj mesečno do 200krat.

Vlom je skoraj onemogočen!

Hitra pomoč pri vodovodnih in požarnih nezgodah, telesnih poškodbah in hipnih boleznih.

Mesečni abonement je tako cenen, da stane en ponočni pregled komaj 1 do 3 vinarje.

Važno za vsakega hišnega posestnika, trgovca in obrtnika! Pojasnila daje brezplačno in sprejema priglasila

Imejitelj: Fr. Seunig.

ravnateljstvo
Kolodvorska ulica št. 28.